

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre	3 korona.
Egész évre	12 "
Vidékre: Negyedévre	5 "
Egészévre:	20 "

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula

Kiadó laptulajdonos:

László József.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca 9. — Telefon 275.

Meghívás.

A debreceni szabadelvűpárt *amata* tagjait, akik a városi törvényhatósági bizottság tagjai, az e hó 18-án megkezdődő városi közgyűlés tárgyai nak megbeszélése végett a **hétfőn, október 17-én délután 5 órakor a Bika szálloda cukrázshelyiségében tartandó értekezletre tisztelettel meghívja**

Lengyel Imre,
kir. tanácsos a szabadelvű-párt elnöke.

R O S T A.

Még messze a farsang és a mi páratlan hős ellenzékünk máris vígan járja a mókás táncot. Előbb nagyot ugrott, mint a bokorbul kiugrasztott nyul. Égszakadás! földindulás! szaladj te is pajtás! kiabáltak innen is onnan is és együtt futott a megrémült társaság és megszületett az ellenzéki koalíció.

És — az ember igazán nem is gondolná — azzal kezdi a nagy szövetség a hűsködést, hogy ráfogja a miniszterelnökre, hogy — vissza von mindent, megvan ijedve s már paktumot ajánl.

Pedig egy szó sem igaz. Csak a gyerek énekel és füttyörész nagyon hangosan, mikor a sűrű, sötét erdőben halad. De nincs megijedve, ő a világért sincs megijedve, csak nagyon erősen énekel füttyörész.

* * *

Üdvözljük és dicsérjük Debrecen város polgármesterét és tanácsát. Amint legutóbb határoztak, az derekabb dal a többinél! kimondták, hogy Kossuth Lajos debreceni szobrának fellállítása érdekében megteszik a a sürgős intézkedéseket.

Ez kötelességük volt ugyan és ezt várta tőlük az egész város közönsége; de azért méltán övezi őket az elismerés koszorúja. Mert szerenés érzékkel oly hirt pendítettek meg a hangszereken, mely minden szivben visszhangott keltett.

Debrecen nagyon elmaradt a Kossuth-tisztelet szemmel látható, megérzékített kifejezésében Kossuthnak immár 8 szobra áll az ország nyole városában, igazán ideje volt tehát, hogy Debrecen város polgármestere és tanácsa teljesítse kötelességét. Az egész város osztatlan öröme erre a viszhang és így remélhetjük, hogy nemsokára Debrecennek is lesz már Kossuth-szobra.

* * *

Az orosz hadvezéri szózat nem sokáig harsogott a levegőben.

Alig ért el hozzánk a dicsőséges győzelemre szomjazó Kuropatkin nagyhangú csatakiáltása, már el is pukkant a színes hólyag, melyről Pétervárott és az orosz táborban talán esodákat regéltek.

Fel, fel vitézek a csatára! a cári hatalom oltalmára! ezt harsogta Kuropatkin a világ fülébe s hogy ne maradjon üres dícsékvés, a mit napiparancsa mondott, nyomban cselekedni is kezdte: támadott.

És ime harmadnapra megváltozott Kuropatkin ur²dala. Ma már futamodás közben ezt éneklí, hogy:

Jaj a hátam, jaj a hátam oda van!
Kuroki, Oku kiporozta csufosan!

Házszabályok, választási reform.

— okt. 15.

A hogy az ellenzék az olasz kereskedelmi szerződési provizóriummal szemben viselkedik, melynek parlamenti elintézése épp most kezdődött, azt kellene hinni, hogy a magyar alkotmány még soha sem forgott akkora veszedelemben, mint most. Az Árpádok kihálása után következett kor a törökínség kora, az osztrák eselszövéssek kora, mind merő ártatlanság volt ahhoz képest, amit most akarnak elkövetni a magyar alkotmány ellen. Csakhogy nehezen lesznek oly naiv lelkek, melyek az ellenzéknek itt beugranak, mert jól tudjuk, hogyan értelmezi ez az ellenzék a törvényt. Az ideiglenes kereskedelmi szerződés előkészítéséhez a Ház megadta a jóváhagyást és ha az 1899:XXX t. c. a végleges megállapodásokat más államokkal 1907-en tul kizárja, amíg az autonom vámtarifa létre nem jött, a vámtarifa e létre nem jöttének kizárólag a tisztelt ellenzék az oka, mely még, a saját programját is mely a vám- és kereskedelmi kérdések önálló elintézését követeli, árulást követett el azzal, hogy az autonom vámtarifa önálló elintézését is mint minden parlamenti tárgyalást megakadályozni iparkodott, szerencsésen magakadályozta.

Ha pedig a kormány most Olaszországgal a végleges kereskedelmi szerződés fölött való megállapodásokba bele nem ment volna, a következmények Magyarországra nézve szinte beláthatatlanok lettek volna, mert itt nem egy egyetlen kereskedelmi szerződésről van szó, hanem egész további kereskedelmi politikánkról, mert ha a megegyezés Olaszországgal létre nem jöhetett volna, szerződéses tárgyalások soha más államokkal sem lettek volna lehetségesek. Tehát az egész vonalon

kitört volna a vámháboru Ausztria-Magyarország ellen azt a kormányt, mely azt a vámháborut, mert hisz hatalmában állt, elkerülni meg nem kísérte volna, a legelkeseredettebb módon kellett volna felelőségre vonni,

Van valami abban a naiv nagyszájúságban, melylyel Polonyi a Tisza habinet vád alá helyezését követelte: ugyanis vádat kellett volna emelni minden kormány ellen, mely Magyarország érdekeit hanyagul mellőzve, Olaszországgal meg nem egyezett volna. És *Kossuth* Ferenc is ezért nem akart semmit sem tudni a vádról és csak arra szorítkozott, hogy az olasz kereskedelmi szerződési provizóriummal, persze az alkotmányellenesség rideg hangoztatása mellett, — természetesen az állítólagos alkotmányellenesség mellett, mely, szükség esetén igazán soha sem jöhet kérdésbe, — vessék el.

E helyett azonban *Kossuth* Ferenc mint őva előre megmondtuk, pártja turbulens egyénei által önmaga ellen való következetlen végbe hagyta magát szorítani, ő provokálta azt a párthatározatot, hogy a házszabályok reviziójára kiküldendő bizottságba a *Kossuth*-párt ne küldjön képviselőt. Ezt a Pál-fordulását persze nevetségesebben nem indokolhatta volna, vagy — jobban mondva — találóbban nem tüntethette volna fel teljesen indokolatlannak. Nem akarja, hogy a kiküldendő bizottságban a *Kossuth*-pártot majorizálják.

Nos, rendesen az a sorsa a kisebbségnek, hogy a többséggel szemben bukik, hisz ez a lényege a parlamentarizmusnak és ezért viseli is a többség minden egyes törvény létrejöttéért a teljes felelősséget az ország előtt. Hogy talán a többség vesse magát a kisebbség alá, ha más is a meggyőződése, mint az, mely a kisebbséget vezeti. Akkor valóban nem tudjuk, egyáltalán mire való a többség.

Az ellenzéknek erkölcsi suly által kell előidéznie azt a hatást, hogy az országban a nézeteket megváltoztassa, hogy aztán a választásokból ő maga kerüljön ki, mint többség. Más ut legalább más törvényes és alkotmányos ut nincs számára. A mi ellenzékünk persze most már majd két éve az erőszak útján haladt, oly uton, melyet *Kossuth* Ferenc mindig kárhoztatott, melyet csak néhány hét előtt is veszedelmesnek mondott választói előtt. Ha engedi, hogy ismét visszavezettessék erre az utra, az csak azért történik, hogy pártja egységét fenntartsa, egységet, mely

már rég nem létezik. Ő ma csak pártja ama tagjainak kegyelméből vezér, kik döntő pillanatban róla és tanácsairól mit sem akarnak tudni.

Igaz, hogy Kossuthnak legalább is báró Bánffy dőreségeivel versenyeznie kellett, kinek eljárását az imént jellemeztük. Mert erre a versenyre az új világból épp most hazaérkezett Apponyi gróf is kényszerítve van, aki régi szellem világát sértetlenül hozta vissza. — Nagy páthosszal adta tudtul, miért nem akar ő sem, ki a saját elnöksége alatt az obstrukciót nyilvánosan mindig kárhoztatta, titokban, ha csak tehetette, támogatta, képviselőt küldeni a házszabályok módosítására kiküldendő bizottságba. Legutolsó jászberényi beszédére hivatkozott, melyben a házszabályok revízióját hasznosnak és szükségesnek mondta ugyan, de követelte, hogy kompenzációképpen választási reform is legyen.

És mert ez eddig nem történt, nem akar részt venni a házszabályok reformjában sem, mely ily viszonyok közt csak a kormányhatalom és a többség erősítését jelentené. Furcsa, a választási reformról csak pár nappal ezelőtt biztosított ismét Tisza István gróf, tehát azt a junctimot, melyet a jászberényi beszéd állított fel, teljesen respektálta, de gondolhatott-e valaha, vagy egyáltalán gondol-e ma is Apponyi arra, hogy először a választási reformot viszik keresztül, hogy ennek folytán, mint azt az alkotmányos jog megköveteli, e reform alapján választott Ház ül össze és csak azután következik a házszabályok módosítása? Ebben a Házban, mely még turbulensebb, sőt magyarelles elemeket rejtene magában, nem követnének el ezek az elemek mindent, hogy ne jöhessen létre a házszabályok módosítása, mely lehetlenné tenné nekik alkotmányellenes és magyarelles eljárásukat? Bizony-nyal. Minden más feltevés bárgyu lenne. A házszabályok módosítása kell hogy legyen a *privát* a választási reform aztán a *posterens*. Így akar Tisza István gróf miniszterelnök is eljárni és

éppen ezért, vagy talán éppen ennek dacára támadja őt gróf Apponyi.

Nos tehát abban senki sem fog kételkedni, hogy Tisza István gróf mind-ez eseményeket, miután ismeri minden ellenzéki árnyalatu „pappelheimer“-eit, előre figyelembe vette, a nyilvános tárgyalások elkerülhetetlenül szükséges módosításának keresztülvitelét nem tette függővé az ellenzék kegyelmétől, sokkal komolyabban akarja célját, hogysem ily kétes eszközökkel sőt éppen ily nem alkotmányos eszközökkel akar-ná elérni.

A házszabályok reformját keresztül fogja vinni, célját el fogja érni az ellenzék nélkül, az ellenzék ellen, a hozzá híven ragaszkodó, hazafiassága által egygyé forrott többség segítségével.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, okt. 15.

Az a hír, hogy a kormányelnök a házszabályok revíziója dolgában a házbizottság kiküldésének indítványozásától eláll és módosítás mértékének megállapítását pártközi konferenciára hozni hajlandó, reggelre semmivé foszlott. Maga Tisza gróf miniszterelnök cáfolta meg már tegnap este a leg-határozottabban és így ma bizony megint esöndre hajlik a folyosó, a melynek baloldalan Apponyi Albert gróf Kossuth Ferencel hosszabb diskurzusba.

Távolabb Rakovszky István kedélyeskedik a kormánypárttal.

— *No, mit csináltak revizionisták?*

— *Revizionisták, igen* — felelte, Rosenberg Gyula, — *de nem egyházpolitikai revizionisták.*

És így folyik tovább a kedélyeskedés, miglen megszólal a villamoscsengetyű, mire a honatyák a terembe tódnak. A karzat igen élénk, mert hát Apponyi Albert gróf beszédét várják mára Tisza István gróf kormányelnök viszonválaszát.

Elnök: Feilitzsch Artur báró. A kormányt Tisza István gróf kormányelnök és Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter képviseli.

Tisza: István gróf egy számszéki jelentést terjeszt be 1904-évi második évinegyedről.

Belicska Béni előadó beterjeszti az igazoló bizottság jelentését Herceg Ferenc mandátumáról, a mely teljesen rendben van.

A Ház a képviselőt végleg igazolta, mert a megválasztása óta harminc nap eltelt és a mandátumot ki sem támadta meg.

Az interpellációs könyvet olvasták fel. Gabányi Miklós jegyzett be csupán interpellációt a 48-as honvédek érdekében.

A napirendre került a sor. Az olasz provizorium folytatólagos tárgyalására.

Apponyi Albert gróf az első szónok a ki közgazdasági és politikai vonatkozásaiban akarja bírálni a javaslatot. Közjogi részében botlások vannak, közgazdasági sulya a szerződésnek pedig a borvámom alapul. A borvámom visszaesést jelent. 1904-re 20 arany forintban volt megállapítva az olasz borvámja, most pedig október 15-ikétől az év végéig aranyban 6 frt. 50 kr. ellenében eresztjük be az olasz bort házasítási célok címén, Ez határozott visszaesés. Ha tekintni, hogy Olaszországnak éppen olyan érdeke a szerződés, mint nekünk és ha tekintni — és hogy ezért Olaszország — kész volt a borvámklauzulát elejteni, az a véleménye, hogy bortermelésünket, meglehetősen volna menteni attól a mennyiségtől is, a mely az év végéig oly alacsony vámtétel mellett Olaszországból hozzánk beözönlik. Azt hiszi ennél fogva, hogy nincs okunk a szerződés közgazdasági előnyeire olyannyira örülnünk. De kifogásolnia kell a szerződésnek rendelkezésekkel való életbeléptetést is, mert hisz lett volna idő, hogy a szerződést rendes uton tető alá hozzuk. A parlament nyugodt volt, ki is fáradt már és abnormisan gyorsan végezte teendőit. És mégis rendelkezésekkel, rendeletekkel dolgozik a kormányelnök. Ez valóságos plaebiseitárius caltarismus. (Taps a baloldalon.) A kormányelnök valóságos politikai *san gene* (Taps a baloldalon.)

És tette ezeket a rendeleteket olyan törvénnyel szemben, a mely olyan fontos alkotással függ össze mint az 1899. évi XXX. törvényeikk. Ez a törvény akkor a pártok megállapodása alapján alkotódott.

A mikor Széll volt a miniszterelnök az első terminust, az 1904. évet 1907-re, persze kellő ellenérték ellenében, kitolni akarta, ehhez az összes illetékes tényezők hozzájárulását kérte. Amikor Széll az 1899. évi XXX. t. cikk megsértésével vádolták, akkor Nagy Ferenc képviselő kelt védelmére, mondván, hogy ezt a törvényt mint más törvényt egyszerűen meg lehet változtatni. Széll Kálmán ez ellen azonban tiltakozott és állotta a megállapodásokat.

A mikor a terminusnak 1904-ről 1907-re kitolása következett, ez az osztrák kormány érdekében történt, de Széll Kálmán ezért kompenzációkat kapott és kifejezésre jutott

Budapesti levél.

Írta: Lux Terka.

Kellemetlen, hideg, esős őszi napok, csupa betegség és rémület egész Budapest. Alig van gyerekes család ahol beteg ne volna s az ujságok és a városi közgyűlés azon polemizál: bezárják-e az iskolákat, vagy ne zárják? A szegény embereket azonban, ahol mindig több a gyerek mint a vagyonos osztálynál, nem nagyon érdekli ez a kérdés. Bezárják, nem zárják az iskolákat, az nekik mindegy. Ha az Isten elakarja venni a gyereket, elveszi, ha üveg alá zárják is. A halál kitűnő tolvajkulesesal van ellátva. És ha meghal, egy kenyérvével kevesebb. Könnyű itt is hull a dióbarna kis deszka koporsóra, csak úgy, mint a gazdagok drága érekepor-sójára, de csak épp akkora üres hely nem marad a gyerek után, mint a szőnyeges, illatos, meleg uri otthonokban. Sőt a szegény ember lakásán valami áldó nyugalom van az első bánatos napok elmúltával. Jó helyen van a földben — mondják. — Legalább nem nyomorog!

A föld különben is mindig közel van a szegény ember lelkéhez. Nem fél tőle. Jó

testvérek együtt, életben és halálban, rémülettel csak a gazdag embert tölti el a föld.

Hogy ki a gazdag ember, azt azonban nem igen lehet ma tudni. Pakfon, felfujt, üres tán a Gellérthegy is. Csupa felszín minden és salak. Üres, léggömb, tartalmatlan, értéktelen, szinpadí fény minden, csak egy napra való, a mára a holnappal senki sem törődik. Ezzel törődjön a rendőri riporter.

És a pesszimisták mind szomorubb időket jósolnak. A napokban szobalányt kerestem egy ujság hirdetései közt és öt-hat kalapos, csinos varróleány jelentkezett. Elbámultam.

— Nincs munka a szalonokban — mondták a leányok. Szép kilátások! Ha így megy amint megindult, tavaszra egész tucat selyem-bolt csukhatja be a tükörfényes ajtókat.

Nincs jókedv Budapestben, csak a Vig-színházban és Küry Klárinak van jó kedve, aki eltemetett reményekkel lepte meg a világot. Tíz hosszú esztendő után új egyéniséget ásott ki magából ügyes kis körmeivel. És a szenzációk hallatlan rakétáit csak úgy puffogatja szét. Előbb szépségdíjat nyer, aztán új Küry Klárit mutat be a világnak. Hát történnék még esodák!

Egy másik primadonnának nincs jókedve. A vőlegényét, vagy vőlegényjelöltjét? — Ezt senki sem tudja Budapestben — ideggyógyintézetbe internálták. Így váltakozik öröm a bánattal. Az ember nem tud egyebet: mint jajgat és kacag, Petőfi Sándor bölcs örültje szerint.

A Nemzeti színházban a nagy Márkus Emma most egy magyar Ibsenes darabban élkeződik a megcsalt asszonyok nevében. Csak az a baj, vagy szerenese? — hogy egy asszony se dikciózza utána. Szép, de kellemetlen és gyakorlatlan recipe: meg nem bocsátani a rajtaesipett férjnek. Akkor mi lenne a sok millió asszony-Krisztussal? A világ nem az asszonyok boldogságára és ideális jogaira van berendezve, hanem arra: hogy szenvedjen és megbocsásson a nő. De a darab azért érdekes. Nézik is az asszonyok.

S a Bécsi Burg-színházban Márkus Emma is meg néz valakit. A lányát. A tulajdon friss, bájos, ifjúkori kiadását. S ugyanakkor szeretném meghallgatni egy asszonyi szív titkos dobogását. Vajon mit fog az a szív érezni?

az 1899. évi XXX. t. cikk 4-ik szakaszában de a zárszóban is, hogy ha 1907-ig vámtarifa nem jönne létre, ez az Ausztriával való viszonyosság megsértését, megszüntetését jelenti. A mostani kormány nemcsak törvényhozói jogot usurpál, de usurpálja ezt a törvényhozásnak egyes akarata ellen. (Helyeslés a baloldalon.)

Es usurpált azon a ponton, a melyen garanciáinkat Ausztriával szemben gyengítette. (Helyeslés a baloldalon.)

Rosenberg előadó beszédét idézi az 1899. évi XXX. t. cikkről. Rosenberg most előadója ennek a javaslatnak. Akkor azt mondta, hogy a míg autonom vámtarifánk nincs, addig a külfölddel még csak tárgyalásokba sem bocsátkozhatunk. Most pedig autonom vámtarifa híján már magát a szerződést ajánlja elfogadásra.

Polónyi Géza: Persze, mert mindenre kapható. (Zaj.)

Gabányi Miklós: Az elnök ur haragszik, mert ő is mindenre kapható.

Elnök: Gabányit rendreutasítja.

Apponyi Albert gróf folytatja. — A nemzet most azt láthatja, hogy a kormány önkényesen magyarázza a törvényt. — Hisz annyit maga a kormány is beismer, hogy formailag történt sérelem. Az 1899. évi XXX-ik törvényből a garanciákat elpárologtatta a kormány és az egész akció aláarcából felénk néz az Ausztriával mindenáron való vámközösség megkötése. (Taps a baloldalon.) A mennyiben az 1899. évi XXX. t. cikk alkotásában résztvett és a mennyiben ez alkotás megrongálása folyamatban van nem fogadja el a javaslatot és Kossuth határozati javaslatához járul. (Percenkig tartó éljenzés az egész ellenzéken.)

Tisza István gróf kormányelnök emelkedett fel szólásra. Most még nem akart beszélni, de válaszolnia kell Apponyi gróf egyszersmind közjogi vonatkozású kijelentésére. Zajongás a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Olay Lajost megint, hogy esőndesen viselkedjék.

Tisza István gróf folytatja, hogy ha már idő előtt felszólalt, reflektálni akar a beszéd közjogi részére is. A mit Apponyi a fórumról mondott, az tévedésből eshetett csak. A borvámklauzola elejtéséről már tavaly tisztában volt mindenki, de arról is, hogy ezzel szemben az olaszok ellentéteket követelnek majd. De a tényleges szerződés tervezetében ki van már mondva, hogy borvám kedvezményről szó ne legyen. Az olaszok is elmondhatják, de mi is, hogy mindenki megtette kötelességét, a maga érdekében és így jött aztán létre a megállapodás. A helyzet az, hogy míg előbb másfélmillió olasz bor fért el a közös vánterületen, két-három év múlva szőlőink annyira regisztrálódnak, hogy a belső szükségletet fedezni képesek lesznek. Közben pedig a közös vánterület fölszivhatja azt a mennyiségű olasz bort, a melyet addig behoznak. A kérdés az is, hogy azokat a közjogi atrocitások, amelyeket Apponyi említett, olyan súlyosok-e, hogy egy fontos gazdasági megállapodást értük megdöntsünk.

A mi a kérdés közjogi részét illeti, Apponyi rosszul itéli meg — helyzetét. — Könnyű volt Apponyinak abszormálisan gyorsnak tartani a parlamenti tárgyalást, de a gyors tárgyalások csak augusztus közepén értek véget, s a kormánynak kérdéseire, hogy tárgyalja-e a kormány az olasz kereskedelmi szerződést, az ellenzék részéről mindig gunyosan elutasító választ kapott. Gondolt a Ház tagjainak kényelmére is, mert a Ház tizenkét hónapon át folyton tárgyalna, kiüzné magából az oly tagokat, a kiknek otthon a saját gazdaságukban is van doluk. (Zaj a baloldalon.) Az 1899. évi XXX. törvényügyében az az álláspontja, hogy ha ez a törvény a pártok megegyezésével jött létre, abból még nem következik, hogy az a törvény csak a pártok megegyezésével jöhet létre.

Végleges olasz kereskedelmi szerződés nincs megkötve. Csak szövege van megállapítva. Különbösen Ausztriával szemben is, a mi pozíciónkat erősíti, hogy a kormány a

kész vámtarifán, melyet az osztrák parlament bizottsága már módosított. Az a tény, hogy a tarifa alapján tárgyaltunk Olasz országgal máris argumentum arra, hogy az Osztrák parlament is elfogadja a javaslatot. A legjobb pénzzel sem az ország érdekeit szolgálhatni nem lehet és nem szabad a következetesség látszatáért az ország érdekeit följáldozni. Elfogadásra ajánlja a javaslatot. (Éljenzés jobbról.)

Olay Lajos házszabályokhoz beszél.

Apponyi Albert személyes kérdésben tiltakozik, mintha nem teljesítene képviselői kötelességét.

Szünet következett, utána **Ernszt Sándor** beszélt a javaslat ellen.

Ernszt közben hirtelen rosszul lett. Párthívei körülvették, miniszterek is odamentek. Ernszt nem folytatta beszédét. Kivezeték és így helyette **Endrey Gyula** beszélt szintén a javaslat ellen.

Ezután a hetfői ülés napirendjét állapították meg, amelyen folytatják a provizórium tárgyalását.

Végül **Gabányi Miklós** interpellálta a honvédelmi minisztert, hogy a 48-as agghonvédek menházába többet vegyenek fel.

Ülés vége 2 órakor.

Egyház és Iskola.

A tanári kör alakulógyűlése. A debreceni kerületi tanári kör f. hó 15-én szombaton délután tartotta alakuló gyűlését, melyen a tagok rendkívül nagy számmal jelentek meg. A gyűlés először is a tisztujtást ejtette meg, melynek eredménye, hogy elnök lett **Dóczy Imre** középiskolai felügyelő, alelnökök **Sinka Sándor** ev. ref. gimnáziumi tanár és **dr. Jászai Rezső** piarista gimnáziumi igazgató, jegyző: **Eberhardt Béla** piarista gimn. tanár, pénztáros: **Nádasdi Alajos** reáliskolai tanár. A titkári állást, amelyről **Kardos Albert** 10 évi tisztség után lemondott, a következő gyűlésen fogják betölteni. A napirend további részét **dr. Horvay Róbert** reáliskolai tanár felolvasása foglalta el, aki érdekes beszámolót tartott franciaországi tanulmányutjáról. **Dr. Horvay Róbert** ugyanis 400 korona ösztöndíjat kapott a vallás és közoktatási miniszteriumtól, a melyet arra használt föl, hogy részt vett a dijoni egyetem szüneti kurzusán. A gyűlés nagy élvezettel hallgatta **Horvay** előadását, amiért neki a kör elismerő köszönetet nyilvánított.

Ifjusági gyűlés. A debreceni jogászok Segítő Egyesülete tegnap délután közgyűlést tartott **Szell Ákos** jogásznök vezetésével.

A gyűlés megnyitása után **Kiss Pál** terjesztette elő indítványát, a mely két választmányi határozat megsemmisítését indítványozta és pedig hogy választmányi tag ingyen segélyt ezután nem kaphat, továbbá, hogy akinek lejárt kölcsön segély tartozása van az Egyesülettel szemben, azért rendes tag lehet és az ezzel járó jogokat élvezheti. A közgyűlés a választmányi határozatait hagyta helyben.

Napi hírek.

Vasárnapi istentiszteletek. A mai istentiszteletek sorrendje a következő: az ev. ref. templomokban: a Nagytemplomban **Uray Sándor** püspöki segédlelkész, a Kistemplomban **Kolozsváry Mihály** esküdt felügyelő, a Kossuth-utcai templomban **K. Tóth Kálmán** lelkész, a szegényházban **Hajdu Zsigmond** püspöki titkár, a Homokkertben egy hittanhallgató.

Az istentiszteletek sorrendje a román templomban: Délelőtt 6 órakor miséznek **Varju Lajos**. 7 órakor **Szabó István**. 8 órakor egyik kegyesrendi tanár a főgymn. nő-

vendékek részére. 9 órakor az ünnepélyes nagymiséét **dr. Wolafka Nándor** v. püspök, prépost-plébános mondja segédlettel; nagymise után **Szabó István** prédikál. Háromnegyed 11-kor a Svetits-zárda növendékei s az elemi iskolások jönnek szent misére **Melyet Molnár K. Dezső** h. isk. igazgató mond, fél 12-kor miséznek **Nyári Ignác**. Délután fél 3-kor **dr. Wolafka Nándor** v. püspök prépost, plébános keresztény tanítást tart. 3 órakor litánia, utána Rózsafüzér. 5 órakor a Szent József társulatának hónapos ájtatosságát végzi **dr. Wolafka Nándor** v. püspök. prépost, plébános, szent beszéd és litániával.

Az ágost. hitv. ev. templomban **Marteny Lajos** főesperes végzi az istentiszteletet.

A gör. kath. kápolnában 6 órakor reggeli istentisztelet; délelőtt 9 órakor sz. mise; délután 3 órakor vecsernye; 4 órakor rózsafüzér ájtatosság.

— **Tolnay Kornél** — **M. Á.**

V. igazgató. Mint biztos forrásból értesülünk, a miniszteriumba behívott **Marx János** államvasuti igazgató által eddig ellátott forgalmi főosztály egyesülni fog az eddigi kereskedelmi főosztálylyal, melynek érdeműs igazgatója, a zóna tarifa egyik megteremtője **Schober Albert** min. tanácsos volt. Ennek nyugdíjba vonulásával egyidejűleg gondoskodni kellett erre legfontosabb szolgálati ágak alkalmas vezetőjének kiszéréséről. A választás **Tolnay Kornél** debreceni üzletvezetőre, mint arra legmértőbbre, esett, kinek kinevezési okmánya a minisztertanács határozatából tegnapi napon alá is iratott. Mint hírlík, **Tolnay** utódjául debreceni üzletvezetővé **Sztankovics Mihály**, jelenlegi kolozsvári üzletvezető helyettes, van tervbe véve.

Degenfeld Imre gróf állapota. Gróf **Degenfeld Imre** állapotáról igen kevés pozitív adatkerül a nyilvánosságra. A grófot még mindig megfigyelés alatt tartja a családja s ennek a megfigyelésnek az eddigi eredményét nagyon is titokban tartják. Anyai bizonyos esupán, hogy a gróf a Niedermann szanatorium egyik első emeleti különszobájában van elzárva. Élő lelket hozzá az orvoson és az ápolón kívül nem eresztene, még a családja sem érintkezhet vele. A gróf lakását egyelőre zár alatt tartják, az inasát elküldték s a gróf sürgős magánügyeit az öcsese, **Pál gróf** intézi, aki felment Budapestre lakni, az Angol-királynőbe.

Uj kórházi orvos. **Dr. Katona** távozásával a kórháznál megüresedett orvosi állást tegnap betöltötték. A választás **dr. Halász Lajos**, volt fővárosi orvosra esett, a ki tegnap már el is foglalta új állását.

A szász király meghalt. **Drezdából** érkezik a távirati hír, hogy **György** szász király tegnap hajnalban **Pilnitzben** meghalt. A királyi család ott volt a haldokló ágya körül. A halálesetről királyunkat még az éjjel táviratilag értesítették.

A szász király már hosszabb idő óta betegeskedett. Attól fogva, hogy **Lujza** hercegnő, a trónörökös felesége megszökött, a kedélye is annyira megrázkódott, hogy az orvosok már akkor is féltették az életét. — Hozzájárult ehhez magas életkora és szervi betegsége is. Állítólag májbetegséget konstataáltak az orvosok és a legnagyobb kiméletet javasolták a beteg királynak. Ő azonban nem igen fogadott szót az orvosoknak és minden erejét megfeszítette, hogy talpon maradjon. A királyi családban előfordult tragikus események ugyanis megkövetelték, hogy a csorbát, amely a családon a trón-

örökösnek szokásával esett, kiköszörülje. Lujza heregnő miatt a trónörökösrel is voltak kontroverziái, amelyek kedélyét még betegesbítették. Hajthatatlan természete nem engedte, hogy a trónörökösnek eltévelyedését enyhébben ítéljék meg, míg a lágyszívű Frigyes Ágost trónörökös az enyhébb felfogás felé hajlott. Nyílt vádak hangzottak el, amelyek a királyi családot érték és arról szóltak, hogy az udvarban uralkodó merev és szigorú konzervatív klerikális irányzat kergette el az udvartól a trónörökösöt, mert ez tette türehetlenné előtte az udvari életet. Az a manifesztum, amelyet az öreg király a trónörökösnek szokása előtt kiadott, az egyenetlenséget csak növelte a királyi családban. Maga a trónörökös helytelenítése elsősorban és emiatt állítólag heves jelenetek is voltak a király és trónörökös között. Nem esoda, ha ilyen nagy megrázások végre aláásták a király egészségét. A szász király 1832 augusztus 8-án született Pílnitzben. Ott érte utól a halál is.

— Zichy-estély Hajduszoboszlón.

A hajduszoboszlói Dalegylet diszelnöke gróf Zichy Géza tiszteletére a pavillon összes helyiségeiben 1904. október 23-án Zichy-estélyt rendez. A hangverseny kezdé este 7 órakor. A hangversenyt tánemulatság fogja követni. Belépti-díj: I-II sorszék 5 korona, III-V sorszék 4 korona, VI-VIII sorszék 3 kor., IX-XII sorszék 2 kor. 40. fill., belépő-jegy vagy állóhely 2 korona. Jegyek előre válthatók Tóth Lajos karnagynál. Műsor. 1. Szerenád. gróf Zichy Gézától, előadja a dalegylet, zongorán kíséri P. Nagy Zoltán zene-tanár. 2. Kovács Gyula dalegyleti elnök üdvözlő beszéde. 3. Mithologiai Élkép. A muzsák üdvözlője. Személyesítők: Mnemosyne Takács Jánosné, Klío Striss Ilona, Euterpe Lengyel Irma, Terpsichore Gaszner Rózsika, Erató Czeglédy Piroška, Polymnia Szeredinszky Mártha, Uránia Hetey Margit, Calliope Gaszner Ágica, 4. Rákóczi Levél-dala Zichy Géza gróf „Nemo” c. dalművéből, éneklő Jánosy Antal, zongorán kíséri P. Nagy Zoltán. 5. Szavaltat, Zichy Géza gróf „Nemo” c. dalművének szövegéből. Előadja dr. Baltazár Dezső. 6. Rákóczi-dal, Zichy Géza gróf „Nemo” c. dalművéből éneklő Szabó Antal ur, zongorán kíséri Tóth Lajos. 7. Rákóczi kar, Zichy Géza gróf „Nemo” c. dalművéből, éneklő a dalegylet, zongorán kíséri P. Nagy Zoltán.

— **Amerikából hazatérő képviselők.** Az Amerikában járt magyar képviselők második csoportja Hoek János vezetése alatt tegnap érkezett meg a Pannónia hajón Frientbe, ahonnan Fiumén keresztül elutaztak Budapestre.

— **Kubelik Londonban.** Most kaptuk a *Daily Telegraph* október 10-iki számát, mely egyenesen Londonból küldött nekünk be, hol október 9-én Kubelik nagyszabású hangversenyét a „*Király-terem*”-ben tartotta, mely London legnagyobb hangversenyterme. Ez ujság a következőket írja *Kubelikről*: Az idei szezon legfényesebb hangversenyét Kubelik rendezte nálunk, mely egy volt a maga nemében s a szó szoros értelmében utánozhatatlan s a legmagasabb tökélyt a hegédi művészet terén mutatta be. A magyar művész minden szívet meghódított. Paganini Wieniensi legnehezebb darabjait játszi könnyedséggel adta elő, ugyszinte a többi darabokat, melyek a zeneirodalomnak gyöngyei. Hangszerét a legnagyobb biztonsággal kezeli, úgy, hogy a hatás, melyet a hallgató kö-

zönségben esodáltra méltó technikáival kelt, egyetlen és utánozhatatlan. Meleg szívhöz szóló játékaival pedig mindenkit elvarázsolta, mondhatjuk, hogy a nagy hallgató közönség kábultan, megittasodva játékaival esodás hatalma és ereje alatt hagyta el a termet.

— **Dalestély.** A Debreceni Munkás Dalegylet folyó 1904. évi október hó 16-án, vasárnap az „Arany Bika” dísztermében Husz Lajos egyeti karnagy vezetése mellett Kiss Béla zenekarának közreműködésével könyvtárának gyarapítása végett zártkörű dalestélyt rendez. Kezdeté este 8 és fél órakor Belépti-jegy személyenként 1 kor. 40 fillér. Előre váltott jegy 1 kor. 20 f. Jegyek előre válthatók Kurián Gyula órászületében Piac-utca, Nicht J. fűszerüzletében Mester-utca Cilli Mihály szeszkereskedésében Kossuth-u. és este a pénztárnál. A terembe csak belépő-jegyvel lehet bemenni. Köretnek a pártoló-tagok, hogy jegyeiket mutassák meg a pénztárnál s ott ingyen kapnak belépő-jegyet 1904. évre szóló pártoló tagsági aláírás működő tagoknál és a pénztárnál elfogadjatik, s esetleg a már megfizetett belépti-díj a tagsági illetékebe beszámíttatik. Alapító és pártoló tagok szabadjegyeiket használhatják. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hírlapilag nyugtáztatnak. Műsor: 1. Nyitány előadja a zenekar. 2. Dalünnepep Thern K.-tól előadja a dalegylet. 3. Edes lánykám Huberttől, előadja a dalegylet. 4. Régi nótá Lányitól, előadja a dalegylet. 5. Loreley Silchertől, előadja a dalegylet. 6. Rákóczi induló Huberttől, zenekisérettel előadja a dalegylet. Hangverseny után tánc.

— **A kereskedelmi és iparkamrából.** A kamara elnöksége Szedlák József iparos-kültag elhalálása folytán a megüresedett beltági tisztségre Stegmüller Árpád építész, mint soron következő póttagot hívta be. — A hét folyamán a kamara számvevő-bizottsága és közös bizottsága ülést tart. — Az Omke igazgatóságának ma vasárnap Budapesten tartandó ülésén a kamarát Szávay titkár képviseli. — A keresk. miniszter felhívta a kamarát, hogy a szabadalmi törvény reformja tárgyában dolgozzon ki véleményes javaslatot. — A jövő hét folyamán a kamara Nagykárolyban, Munkácson, és Nyiregyházán tart helyi értekezleteket, melyeken a titkár az ottani értekezletekkel, előzetes tárgyalás alá veszi a megoldást igénylő helyi kérdéseket.

— **A piaci helypénz.** A városi közgyűlés egyik tárgyát fogja képezni a piaci helypénz díj szabályzat megállapítása. Amely előnyös a városra a tanácsi javaslat, mely a helypénzszedés által a város kiadásainak fedezetéről kíván gondoskodni, épen olyan hátrányos a vásárosok osztályára, mely a mindennapi eladásból élven, piacra szorul s ott kénytelen eikkeit értékesíteni. A tanácsi javaslatban foglalt díjtételek túl magasak. — Annak méltányos s a helyi viszonyokhoz mért leszállítása kívánatos azért, mert ez oly adózási nemnek nem tekinthető, melynek terhét a város minden rendű s rangu lakossága viselné. Bizonyára a városi közgyűlés megfogja találni a módot ahhoz, hogy a szabályrendelet a méltányos kívánságokat is felölelje. A városi tanács a szabályrendelet tervezet megalkotására nagyon helyesen az illetékes szakkörök véleményét is kikérte, amelynek határozottan a díjtételek leszállítása mellett foglaltak állást.

— **A kőművesmunkások dolgoznak.** Ma reggel újra megnépesültek az öt hétig elhagyott állványok. A kőművesmunkások közül mintegy százan feltétlenül elfogadták az építőmesterek emberségesen feléjük nyújtott

békejobbát és azonnal munkába állottak. A többi munkások még nem határoztak, de dícséretükre legyen mondva, nem akadályozták a dolgozókat munkáikban. Külön gyűlést akarnak tartani, mielőtt végleg határoznak a munkaszünetelés teljes abbanahagyása iránt. Ezt azonban feleslegesnek véljük, mert a mesterek tegnap tartott értekezletükön is kimondták, hogy csak olyan munkást fogadjanak vissza, aki a munkarend feltételeit elfogadja. A jó munkás ugyanis többet keres mint a bérminimum, a kevésbé használható munkás pedig ugyse ér többet. Különben is beláthatnák a munkások, hogy ha a kívánt bérkülömbiséget ki is vivnák, nem nyernének annyit, mint a mennyit elveszitenek, ha csak még 3-4 munkanapot is elszalasztanak.

— **A pozsonyi Toldy-kör.** A pozsonyi Toldy-kör, mely ezen évben ünnepli fennállásának 30-ik évfordulóját, valóban lelkes tevékenységet fejt ki az ősi koronázó városban, ahol a magyarságnak mindig igazi védőbástyája volt ezen idő alatt. Ezen gyönyörű multtal bíró irodalmi- és társas egyesület, amelynek élén a Pozsonyban lakó ősz kuruc s hirneves történettudós, dr. Thalys Kálmán áll, s tagjai között nem csupán Pozsony magyar értelmiségének színe-java, hanem közéletünknek több kitűnősége is helyet foglal, mindent elkövet, hogy tevékenysége méltó legyen ahhoz az érdeklődéshez és várakozáshoz, amit az egész ország tanusít ezen derék kör iránt, amelynek még nagy kulturmissziója van. Felolvasóasztalánál oly kiváló egyéniségek jelentek meg már, mint jelenlegi kultuszminiszterünk, dr. Berzeviczy Albert, továbbá gróf Zichy Géza, gróf Zichy Jenő, gróf Zichy József több ízben, Konkoly-Thege Miklós, Beöthy Zoltán, dr. Toldy László, dr. Pertik Ottó, dr. Török Aurél, Vámbéry Armin, Szávay Gyula, dr. Herceg Mihály, Körössi József, Hegedüs István, Ferenczi Zoltán, Bogisich Mihály, Pór Antal, dr. Pisztery Mór, dr. Kmety Károly, dr. Katona Mór, dr. Kosutányi Ignác, stb. A kör ez idei felolvasó ciklusa megint rendkívül srdekesnek ígérkezik. Most vasárnap van az ünnepies megnyitója a pozsonyi városház nagytermében, amely alkalomból a kör megalapítója és tiszteletbeli elnöke, idős dr. Vutkovich Sándor pozsonyi jogtanár és főszerkesztő olvas föl Petőfi fiáról. Ezen kívül még közreműködik a pozsonyi jogászfizetség zenekara, és a pozsonyi theologiai akadémia énekkara, továbbá Jögrné Draskóczy Ilma, a a kiváló költőné. Burger Lajos és Burger Henrik zongoraművészek, Noll Béla, ismert szavaltó, stb. — Ehelyütt megemlítjük, még, hogy a pozsonyi Toldy-kör által a A szabadságharc pozsonyi vértanuinak megírására kitűzött 200 koronás irodalmi pályázat folyó évi december hó 31-ikén jár le. A pályamunkákat ezen időpontig a kör irodalmi bizottságának elnökéhez, ifju dr. Vutkovich Sándor pozsonyi jogtanárhoz kell benyújtani. — Elismerésre méltó derék tevékenység ez, amire bármely irodalmi kör csak büszke lehet.

— **Kereskedők és iparosok figyelmébe.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara hivatalos közleményei: A kamara felhívja az érdekeltek figyelmét az alábbi pályázatokra:

10183—1904. *Kavics szállításra* irt ki versenyt tárgyalást a kereskedelemügyi m. kir. miniszter. Pályázatok benyújtásának határideje különböző.

10346—1904. A debreceni 3-ik honvédegyalozged parancsnoksága *bus, zsir és fűszerárak* szállítására pályázatot irt ki. Ajánlatok nov. 14-ig nyújtandók be.

10302—1904. A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság *enyv* szállításra irt ki pályázatot. Pályázati határidő nov. 15.

10303—1904. A budapesti es. és kir. élelmezési raktár *Szolnokon* elhelyezett czevei részére kenyér és zab szállítása irt ki pályázatot.

Ajánlatok okt. 23-ig nyújtandók be. 10343—1904. *Rézgalic és pépliszt* szállítására irt ki pályázatot a M. A. V. Bányatpénz 5 százalékos.

10344—1904. *Kavics* szállítandó a kolozsvári üzletvezetőség részére. Bányatpénz 5 százalékos. Ajánlatok nov. 12-ig nyújtandók be.

Előadás a sertésbetegségekről.

Oravetz József gazdasági vándortanító ma délután az orsz. tanítói árva-házban szabad-előadást tart a sertésbetegségekről. Az előadást az érdeklődők díjtalanul hallgathatják meg, különösen sertéstartó gazdáknak nagyon jól tesz ezen előadás, mert Oravetz tanító felvilágosítja őket, arról, hogy miképpen védekezzenek a sertések különböző betegségeitől. A árva-házon kívül meg előadást fog tartani Oravetz József a gazdasági tanintézetben és a gazdasági együletben is.

Szabók új egylete.

A debreceni szabó iparosok alkalmi egyület akarnak alakítani, melynek az a célja, hogy az árva gyermekek ruházatának szállítását felvállalja. Az egyesület meg egyrészt kiszorítja a városból az idegen kontár vállalkozókat, kiknek eddig kezében volt a szállítás, addig másrészt helybeli szegény szabókat munkához s keresethez juttatja. A szabók e tárgyban e hó 19-én kedden d. u. 5 órakor szakosztályi gyűlést tartanak az Ipartestület tanácstermében.

A bábaképezde építése.

A városi tanács a bábaképezde építésére 323,832 korona összeggel árlejtést hirdetett. Az ajánlatok beadásának határideje ma d. e. 10 órakor jár le és mindjárt azután felbontják a beérkezett ajánlatokat.

Eljegyzések.

Az elmúlt hét folyamán az anyakönyvi hivatalnál az alábbi eljegyzéseket jelentették be: Horváth András ev. ref. kovácsmester eljegyezte Szabó Rózát ev. ref. Balázs Mátyás róm. kath. napszámos Horváth Zsuzsánnát ev. ref. Csetereki Károly ev. ref. Szepesi Esztert ev. ref. Vas András ev. ref. ácssegéd Dóró Máriát ev. ref. Nagy Márton ev. ref. városi hajdu Seres Esztert róm. kath. Bernáth János róm. kath. gazdasági ispán Jobbágy Juliánnát gör. kath. Gabara Jenő róm. kath. vasesztergályos Gulyás Juliánnát ev. ref. Barta Kis Péter ev. ref. kisbirtokos Papp Juliánnát ev. ref. Szücs Gyula ev. ref. napszámos Hina Annát róm. kath. Dr. Kérészy Árpád ev. ref. Propper Ilonát izr. Szabó Zsigmond róm. kath. cipész segéd Kalmár Juliánnát ev. ref. Papp Dienes ev. ref. kalapossegéd Nagy Esztert ev. ref. Kun József ev. ref. bádogos Andirkó Juliánnát ev. ref. Gere Miklós ev. ref. napszámos Földváry Erzsébetet ev. ref. Torday Sándor ev. ref. szabó segéd Békéssy Erzsébetet ev. ref.

Házasságkötések.

Házasságra a következők léptek az elmúlt héten: Mihálys Pál Siegmeth Fridával. Acs András Ferenczi Vilmával. Pócsi Mihály Szikszay Juliánnával. Szilágyi József Varga Máriával. Szabó Lajos Ruskó Terézszel. Kósa Lajos Matlári Rózával. Gitta János Fonó Juliánnával.

Rejtelmes betörés.

Tegnapra virradó éjjel titokzatos betörés történt a Klein József Sas u. 4. sz. a Ipar kávéházban. Mikor ugyanis éjjel 2 órakor bezárták a kávéházat s mindenki nyugodni tért, valami ismeretlen, de jólelkű idegen elfoglalta a Kasszatündér trónját s a kassa fiók tartalmát magához vette. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a dolog csakis úgy történhetett, hogy az illető még előbb meghúzódott valami rejtett helyen az udvaron, vagy a pincében. Mikor aztán a ház elesendült, előjött s a kávéház udvari ajtaját felfeszítette s bement a kávéház helyiségébe. Ott a kassa egyik fiókját szintén felfeszítette, a másikat

pedig álkulesesal nyitotta ki. A két fiókban volt 9 arany gyűrű, 6 ezüst zsebóra, 1 arany szt. tallér, 2 zálogcédula és 94 kor. készpénz. E tárgyak legnagyobb részét zálogba adott dolgok voltak s így róla a tulajdonos leírást adni nem tud. A betörést csak reggel vették észre s akkor jelentették is azonnal a rendőrségnek. Az ismeretlen tettes valószínűleg a kapu tetején menekült a színhelyről. A rendőrség széleskörű nyomozást indított.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatalnál az alábbi haláleseteket jelentették be: Soós István ev. ref. 45 éves. Schwartz Béla izr. 1 hónapos, Marjai Istvánné ev. ref. 28 éves és Gyökös Erzsébet ev. ref. 15 hónapos.

— **Verekedő talyigások.** Huszti István és Major János rettenetesen beállítva alaposan elverték szintén halálos részeg Szász Lajos kartársukat a Csapó utcán, a hol nagy esődületet és utcai botrányt okoztak. A talyigás céh eme oszlopos tagjait bekisérték a rendőrségre, kihallgatásuk azonban, tekintve az elfogyasztott italok mennyiségét, lehetetlen volt.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészet festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejárataánál levő ki-rakatban.

— **Elveszett.** Egy fehér pindli kutya mindkét füle sárga, hátul nyírott Bob névre hallgat. Megtalálójára kellő jutalomban részesül. Kosuth-u. 23. sz.

— **Fogfájás és szájbüzt azonnal megszüntet** a Plombus amerikai önprom-bázó szer. Bővebbet a lapunk mai számában közzétett hirdetésben.

— **Uj virág és tájkép minták** víz és olaj festészethez egyedüli nagy választékban, ugy szintén olajfestéshez vásznat méterszámra és felhuzva, valódi angol és solingeni zsebkések és ollók *Pongrácz Géz* papírgyáriraktárában Debrecen, Bika szálloda mellett.

— **Ügyes detalista** fűszeres segéd azonnali belépésre felvétetik. Cim a kiadó-hivatalban.

— **Valódi amerikai férfi cipők egyedüli raktára Feketénél.**

— **Legjobb szabású férfi divat ingek 1 frt. 75 kr. és 2 frt, 2 50 Feketénél.**

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.)

szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
Glycerin a bőrt fehérre és gyöngéddé teszi.
Mindeniütt kapható.

Glycerin szappan
ugy felnötteknél, mint gyermekéknél a leggyöngébb korban a legkitünőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár Schandlbauer, Frühwald, Breus Károly Gusztáv, Schandlbauer stb. . . állta legjobbnak eredményelhasználta.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Okt. 16. D. u. Aszabin nők elrablása bohózat. este: A Kis császár, daljáték. Előszőr.)

Hétfőn okt. 17. *Lear király*. Tragedia. „B” bérlet.

Kedden okt. 18. *Kis császár*. daljáték. „C” bérlet.

Szerdán okt. 19. *Kis császár*. Daljáték. „A” bérlet.

Csütörtökön okt. 20. *Kis császár*. Daljáték. „B” bérlet.

Pénteken okt. 21. *Szókimondó asszony*. Szimfonia. „C” bérlet.

Szombat okt. 22. *Durand és Durand*. Bohózat. „A” bérlet.

Vasárnap okt. 23. d. u. *Mikádó*. Daljáték. Este: Előszőr. *Kispajtás*. Vigjáték.

* **Szoyer Ilonka menyasszony.** Ha majd nemsokára, amikor azt a jótékonycélu hangversenyt tartják meg az Erzsébet-egylet javára, a debreceniek itt viszontlátják Szoyer Ilonkát, az Operaház kiváló művésznőjét, édesbájos arcán az igazi boldogság arany-sugarait fogják szemlélhetni. Szoyer Ilonka, akinek nevéhez büszkeséggel és szeretettel illesztjük oda a városunk „szülötte” jelzőt, tegnap óta hivatalosan menyasszonya szive választottjának, *Márkus Dezső* operaházi karmesternek. Mindenki az egész országban őszintén örül annak, hogy a mindenütt nagyon kedvelt szép fiatal művésznő boldog. De annak is, hogy vőlegénye pályatársa és így van remény ahhoz, hogy Szoyer Ilonka férje mellett a művészete is marad.

* **Klasszikus este.** Holnap hétfőn Shakespeare hatalmas tragédiája *Lear király* kerül színre a címszerepben *Csiky Lászlóval*. A mai színész-nemzedék közt *Csiky László* egyik legtekintélyesebb helyet foglalja el. Az ország legnagyobb vidéki színpadainak büszkesége volt ez a nagytudású, rendkívül értelmes művész, akinek holnap alkalma lesz művészetét a maga igazi értékében a debreceni közönség előtt bemutatni. Felhívjuk különösen is az igazi szép és nemes művészetet kedvelők figyelmét erre az érdekes klasszikus estére.

TÁVIRATOK.

A japán-orosz háború.

A japánok győzelme.

London, október 15. A Reuter-ügynökségnek Kuropatkin tábornok seregénél levő tudósítója jelenti 12-ről: A heves, döntő küzdelem, amely különösen a vasuti vonat körül dult ma érte el tetőpontját, amikor az oroszok három napos bátor támadás után megkezdték a visszavonulást és öt mérföldre meghátráltak. Az orosz sebesültek százai áramlottak a tábori kórházakhoz. Én az ütközetet a Hugspadombról néztem Szujaniésu közelében. Az ágyuzástól rengett a föld. Mivelhogy a termést learatták már, az ütegek nincsenek többé álcázva, a mint Liaojangnál. Tegnap este az oroszok ismét elfoglaltak egy előbb elvesztett állást anélkül, hogy csak lövést is tettek volna. Ma a csatát az egész harcélén teljes erővel újból kezdték. A granátok füstje tizenöt mérföldnyi területen felhőket képez, beborítva a gyalogságot. A tüzéség küzdelmét egész nap folytatta. Egy ezredet keresztüztibe vettek és attól kellett tartani, hogy pár pere múlva megsemmisül. A husszanpui állás körül délig tartott a harc, amikor Szatkovics ezredes, aki négy napig bámulatos módon tartotta magát, husz tisztségének elvesztése után az ellenség rettenetes támadása elől visszavonult.

Pétervár, 1904 okt. 15. Pétervárott a megdöbbenés óriási. A katona körök Ku-

ropatkin okolják az újabb kudarcért, míg a közvélemény Alexejev ellen van felzudulva mint a kinek szerencsétlen kimenetelű rendeleit tulajdonítja a cár a harctéri hírek hallatára tegnap rosszul lett.

Mukden, okt. 15. A harcot hajnalhasadáskor ismét megkezdtek. A heves ágyuzástól zörögnek az ablakok Mukdenben.

Tokió, okt. 15. Oyama tábornok az oroszok veszteségét a jantai-i ütközetben 30.000 emberre teszi. A japánok 70 ágyut elfoglaltak. Három orosz hadosztály be von kerítve. Kuropatkin az elvágott területen van.

Kuropatkin csapatát elvágta.

Tokió, okt. 15.

A japánok Rennenkampf orosz tábornok hadtestét elvágta. A főszeregtől elvágott csapattal van Kuropatkin is. A főszereg zöme harminchat ágyu hátrahagyásával futva visszavonult Mukden felé. A szörnyű vereséget Alexejev tengernagy beavatkozásának tulajdonítják.

Apponyi Albert gróf ünneplése.

Budapest, okt. 15. A Magyar Nemzeti Szövetség ma délelőtt tízedfélórakor üdvözölte Apponyi Albert grófot amerikai diadal útja alkalmából. Az ünneplés a képviselőház fogadótermében történt, a hová Apponyi Albert gróf néhány perccel tízedfél óra után lépett be. A nemzeti párt küldöttsége Bujánovich Sándor udvari tanácsos, volt képviselővel az élén, harsány éljenzéssel fogadta a grófot. Bujánovich Sándor ezután szép beszédben esetele Apponyi Albert gróf amerikai sikereit, a melyekért az egész nemzet hálájára számíthat. Apponyi Albert gróf nyomban válaszolt és megköszönte szívesen az ovációt. Azok az eredmények, melyeket a magyar csoport Amerikában elért, felélesztettek azokat az emlékeket, amelyeket Kossuth Lajos Amerikában keltett, de fokozta is a magyarok iránt ott megnyilvánuló rokonszenvet is. Megemlékezett arról is, hogy örömmel tapasztalta, hogy Amerikában élő hazánkfiak nem vetkeztek ki magyar mivoltukból. Bárha, a mi nemzetiségeink itthon oly buzgósággal, lelkesedéssel énekelnek a magyar Himnusz, a mint ezt amerikai honfitársaink tették. Még egyszer megköszönte az ünneplést.

A nemzeti szövetség ezután kijelentette, hogy nem ejtette el az Amerikában járt magyar képviselők nagyobb keretben való ünneplését és fölkérte Apponyi grótot a megjelenésre.

Lotz Károly temetése.

Budapest, okt. 15. Lotz Károlyt ma délután temették el órási részvét mellett.

Letartóztatott börgyárosok.

Turóc-Szentmárton, okt. 15. A Turóc-Szent-Mártonban alig hét év óta fennálló Plonka-Szirány-Város cég alatt működő börgyár, mely ezen idő alatt 600.000 korona passzívát tudott felmutatni az alig 250.000 korona aktívával szemben, nemrég esődbe jutott. A hitelezők alig kapnak valamit, most pedig a tulajdonosokat csalárd bukás gyanúja miatt letartóztatták és vizsgálati fogdába helyezték. Ennél a cégnél a Tátra-bank 160.000 koronával van érdekelve. Turóc-Szent-Mártonban most azon fáradoznak, hogy az eladásra kerülő ipartelep hazafias kezekbe kerüljön.

Városi színház.

Bérletszünet.

Vasárnap, 1904. okt. 16. délután 3 órakor, félhelyárakkal:

SABIN NŐK ELRABLÁSA.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Schöntán Pál és Ferenc. Fordította: Benedek Gyula.

Bérletszünet.

Este 7 fél órakor, rendes helyárakkal, először:

KIS CSÁSZÁR.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irtá: Pásztor Árpád. Zenéjét szerette: Stoll Károly.

SZEMÉLYEK.

X-ik Károly, francia király	Faragó Ödön.
Clarisse, népies nevén Chate-blonde	Rózsa Lili.
Louis d' Ecourselles marquis	Iványi Antal.
Guitri apó	Szilágyi A.
Rocco, fia	Sugár Aranka.
Micheline anyó	Havasi Szidi.
Rose, leánya	Krémerné Lili
Pierre, népének.	Mezei Andor.
Jovita, cigányleány	Rományi M.
Egy vén cigány	Paksi Sándor.
Egy hímök	R. Nagy Gy.
Udvari vadász	Telekán Valér.

Kezdeté 7 és fél órakor.

Nagy raktár.

Szőnyeg,
 Fügöny,
 Butorszövet,
 Linoleum,
 Bőrvászon,
 Ágy és Asztalterítő,
 Flannel takaró,
 Pokróc,
 Papan és Matracokból
DONOGÁN és SOMOSSY
 Kunz József és Tsa utóda cégnél
 Kistemplombazár.

fényképezeti cikkek

Láda kufferek

uti készletek, pénz, szivar és levéltárcák,

férfi fehéreneműek,

(mérték után is készülnek).

solingeni kések, ollók, bo-
rotvák, haj, köröm és ruha
kefék, fésűk, szappanok,
tükörök nagy választékban,
jutányos áron kaphatók:

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru
raktárában

Debrecen, városház épülete

bőrárak

Hazai gyártmány! KLEINOSCHEG SEC

**UJDONSÁG
ELSŐ MINŐSÉGŰ
PEZSGÓ**

KLEINOSCHEG testvérek
csász. és kir.
udvari szállító pezsgő
pincéi
BUDAPEST.

IGÉRVÉNYEK.

**3% magy. jelzalog
nyerem. sorsjegy**

Ára 4 kor.

Huzás október 25.

Főnyerem. 100,000 K.

**Bécsvárosi
sorsjegy**

Ára K. 14.

Huzás november 2.

Főnyerem. 400.000 K.

Erzsébet szanat. sorsjegyek

Kaphatók a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bankban

A nagyérdemű közönség

saját érdeke kívánja

hogy arany, ékszer-, ezüst- és óra szükségletét

Halász Nándor

aranyműves, órás (és ékszerésznél fedezze

DEBRECEN, Piac-utca 24. szám.

K i a

tartósságrt és finomságrt kezességet vállal. Arany-, ezüst-, ékszer- és óra javításokat eszközöl.

Arany-, ezüst- és ékszer tárgyakban **óriási választék!**

Tört aranyat és ezüstöt a legmagasabb napi áron veszek. Vidéki megrendelések pontosan eszközölktenek. Saját óra és ékszer javítási műhely.

Hajdusági Bajuszpedrő.

Védjegy.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használatával, mely legjobb az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha nem keményedik meg.

Egy doboz 50 fill

Kapható:

Dr. Rothsneik V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferenc

gyógyszerésznél

DEBRECEN, Kossuth-utca 8. szám. Valamint Tóth Béla gyógyszerésztárában.

(Neustein-féle ERZSÉBET labdacsoi)

E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők: mentek minden ártalmas anyagoktól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyengéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint a pilulák a

szükszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen Cukrozott külsejük végett még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fill., egy tekeres, mely 8 dobozt tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor.

2-45 kor, előleges beküldése mellett egy tekeres bérmentve küldetik.

Óvás! Utazásoktól különösen óvakodjunk. Kérjünk határozottan

Neustein Fülöp hashajtó labdacsoit. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva.

A kereskedelmi törvényszéki védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP

„Szent Lipóthoz” címzett gyógyszerész, Bécs, I., Plankeng. 6. Kapható: Debrecen: Balázs Ö. Füleky P., Mihálovics J., Muraközy L., Dr. Rothsneik, Tóth B. gyógyszerész uraknál.

Előkelő Életbiztosító Intézet

magas javadalmazás mellett ügyes és megbízható üzletszerzőket keres. Tevékeny helyi-képviselőket szintén előnyös feltételek mellett alkalmaz. Ajánlatokat „megbízható jelige alatt továbbit a kiadóhivatal.

67 660 szám.

I. 1904.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A magyarországi királyi államépítészeti hivatalok területén levő állami közutakon az 1905., 1906., 1907., 1908., 1909. és 1910. években eszközrendő kaviesszállítás biztosítása céljából az alább közölthetárnapokon a kereskedelemügyi magy. királyi miniszteriumban és az illető államépítészeti hivatalok helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyalás fog tartatni, és pedig, folyó évi október hó 29-én: a budapesti, székesfehérvári, szegszárdi, esztergomi, komáromi, magyaróvári, szombathelyi, veszprémi, zalegerszegi, kaposvári és soproni,

folyó évi október hó 31-én: a pozsonyi, nyitrai, aranyosmaróthi, ipoly-sági, trencsényi, balassa-gyarmati, besztercebányai, alsókubini, lipótszentmiklósi, turócszentmártoni, löcsei, rima-szombati, kassai, miskolci és egri,

folyó évi november hó 2-án: a beregszászi, nagyszöllősi, ungvári, sátor-aljaujhelyi, eperjesi, mármrosszigeti, nagyváradi, aradi, debreceni, nagykarolyi, zilahi és makói,

folyó évi november hó 4-én: a kolozsvári, deési, besztercei, tordai, nagyenyedi, nagyszebeni, marosvásárhelyi, sepsiszentgyörgyi, brassói, fogarasi, segesvári, csikszeredai és székelyudvarhelyi, és

folyó évi november hó 7-én: a temesvári, nagybecskereki, lugosi, dévai és pécsi m. kir. államépítészeti hivataloknál.

Felhivatnak ennél fogva vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium segédhivatalainak főigazgatójához, vagy azon államépítészeti hivatalhoz címezve, a melynek kezelése alá az illető állami közut vagy közutszakasz tartozik, legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap délelőtt 10 órájáig nyujtsák be. A később érkezett ajánlatok, valamint a bármikor beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlat öt pecséttel zárt borítékban a címzés felett világosan kiírandó az államépítészeti hivatal és azon állami közut neve, a melyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az államépítészeti hivatalokban átvehető ajánlati és felosz-

CHOCOLAT KOHLER

világhírű finom gyártmány

Egyedüli elárusító nagyban Magyarországon:

BRÁZAY KÁLMÁN

BUDAPEST VIII. József körút 37-39.

tási kimutatási minta szerint teendők meg. Azon esetben, ha ajánlattevő a kereskedelemügyi miniszter által elfogadott s az államépítészeti hivataloknál kitett kömintától eltérő könyagot kívánna szállítani, ennek saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához mellékelni és egyúttal a felosztási kimutatás 6. rovatában a termelési helyet is megjelölni tartozik.

Az árnak a kereskedelemügyi miniszter által elfogadott és az államépítészeti hivataloknál kitett mintával azonos, vagy bár attól eltérő, de legalább is oly jó minőségű anyagra kell vonatkoznia: A benyújtott ajánlatok vissza nem vonhatók és mindegyik ajánlattevő ajánlatának beadásától számított nyolc hétig kötelezettségben marad.

Minden egyes államépítészeti hivatal területén átvonuló állami közuti vonalra külön ajánlat nyujtandó be, Az állami közutnak csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Ugy az ajánlat, mint hozzá mellékelte felosztási kimutatás szabályszerű bélyeggel látandó el és minkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bánatpénznek az állampénztárba vagy az adóhivatalba történt befizetését igazoló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitett mennyiség után, az ajánlott árak összegének öszázalékát kell kitennie.

Készpénz vagy értékpapír az ajánlathoz nem mellékelendő.

Azoknak az ajánlattevőknek, a kiknek ajánlata el nem fogadtatott, bánatpénze az árlejtés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni illetve az intézkedés a kiadás iránt megtétetni.

A tett ajánlat vállalkozót azonnal, a kincstárt azonban csak azon naptól fogva kötelezi, melyen azt a kereskedelemügyi miniszter elfogadja.

A szerződés és részletes feltételek az ajánlati minta s ennek mellékletét képező felosztási kimutatás és köminták, az államépítészeti hivataloknál a szokott hivatalos órákban átvehető, illetve megtekinthetők.

Kelt Budapesten, 1904. évi október hó 4-én.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter

PLOMBUS Co. New-York 104. E. 106. Str.

PLOMBUS!

250,000 haláirat 1 év alatt!

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
búzösszaj

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus“-szal mindenki maga plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombusne hiányozzék egy háznál se, az egyszeri csekély kiadás százszoros kamata; anyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség neto vábjaja!

Ára egy adagnak, mely 5-6 odvas fogra elegendő, használati utasítással **2 korona**. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képviselőtől, melynek czíme:

„Plombus“ szétküldés, Pásztó, Heves m.

A Dr. Borsos-féle

Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj molyosodását. — Teljesen ártalmatlan. — Elősegíti a haj növést és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1-2 korona

1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona

Kapható:

MIHALOVITS J. gyógyszerárában

DEBRECEN, Főter 31. sz.

Szakszerű munka mégis a legolcsóbb. Villamműberendezések kizárólag

FÖLDVÁRI L.

debreceni első electro-mechanikus készítő a legtartósabban.

Kossuth-utca 1. sz.

az udvarban. Új berendezéseknél másfél évi, javításoknál fél évi díjtalan

Telefon rendbentartás, villamos műszerek, telefonok, villamos

186. háziesszók felszerelése és

villamos zseblámpák raktára. villanyos háziesszók és telefonok jókarbantartását évi három koronától feljebb vállalom.

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkotórésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és !! a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Védjegy:
Turul madár.

Feltűnést keltő árak!

Védjegy:
Turul madár.

Női cugos cipő 240 frt

Női füzös cipő, fekete és színes 280 frt

Női gombos cipő 3 frt

Női füzös cipő Box-Calf gombos 4 frt 375 frt

Férfi cugos cipő borított és sima 260 frt

Férfi hegymászó cipő 3 frt

Férfi cugos, Box füzös 425 frt

Női gombos cipő ne-mezből bőrborítással 2 frt

Női füzös cipő erős és tartós bőrből, meleg béléssel 3 frt

Női nemez félcipő sarokkal 1 frt

Férfi nemez félcipő sarokkal 120 frt

Igen tartós posztó és orosz-lakk cugos cipő duplatalppal 475 frt

Füzös cipők leánykák részére 160 frt

Gombos cipők leánykák részére 2 frt

Fekete és színes, füzös v. gombos gyermek cipők 90 krtól feljebb.

Színes Mikado cipő, gyermekek, nők és férfiak részére 50 kr.-tól 1.-ig

TURUL cipőgyár
részvénytársaság
központi

főraktár: Debrecen, csak
Piac-utca 50. szám.

